
Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Caracteristici demo-geografice

Regiunea Nord-Vest are o suprafață de 34.159 km² reprezentând 14,3% din suprafața totală a țării. Este alcătuită din 6 județe (NUTS 3): Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Populația Regiunii Nord-Vest era în anul 2005 de 2.737.400 locuitori (12,6% din populația totală a țării) și are o densitate medie de 80,1 locuitori/kmp. Dinamica populației regiunii este caracterizată de un spor natural de -1,7‰ în 2004, cea mai redusă valoare înregistrându-se în Sălaj (-3,0‰), iar cea mai ridicată în Bistrița-Năsăud (0,0‰), singurul județ din regiune care nu a înregistrat un spor natural negativ .

Gradul de urbanizare al regiunii, la nivelul anului 2005, era de 53,1%, dar la nivel intra-regional, existau diferențieri mari, acesta variind de la 36,2% (jud. Bistrița-Năsăud) până la 67,0% (județul Cluj).

Din punct de vedere fizico-geografic, 28% din suprafața regiunii este ocupată de unități muntoase, 30% de unități deluroase, iar 42% de unități de câmpie și largi culoare depresionare.

Rețeaua de localități a Regiunii Nord-Vest cuprinde 42 de orașe și 1.802 de sate grupate în 402 de comune. Dintre orașe, 4 au o populație de peste 100.000 locuitori (Cluj-Napoca – 310,194 locuitori, Oradea – 206.223, Baia Mare – 140,937 și Satu Mare – 115,197), 9 între 20-100.000 locuitori și 29 de sub 20.000 de locuitori. Teritorial, orașele sunt concentrate în special în județele Maramureș (13), Bihor (10 orașe) și Cluj (6), celorlalte trei județe revenindu-le doar câte 5 (Satu Mare), respectiv 4 orașe.

Forța de muncă și migrația

Ponderele populației ocupate în totalul populației regiunii era în 2004 de 41,8%. Diferențele intra-regionale sunt strâns legate de gradul de industrializare, județele mai puternic și mai timpuriu industrializate – Cluj și Bihor – având o pondere mai mare a populației ocupate (44,5%, respectiv 45,7%), în timp ce județele mai puțin și mai târziu industrializate – Satu Mare și Bistrița-Năsăud – au ponderi mai reduse (39,6% și 38,0%). Analiza populației ocupate, pe sectoare ale economiei, evidențiază pondere ridicată a populației ocupate în sectorul serviciilor, în cazul județelor Cluj și Bihor, precum și ocuparea ridicată în agricultură, în cazul celorlalte patru județe ale regiunii.

În toate județele Regiunii Nord-Vest o pondere importantă a populației active este ocupată încă în întreprinderi de stat. De aceea este previzibilă o creștere a ratei șomajului în județele Sălaj, Satu-Mare și Maramureș cauzată de restructurarea iminentă a întreprinderilor de stat cu pierderi. Această situație necesită luarea din timp a unor măsuri active de ocupare a populației ce va fi disponibilizată, între care măsuri de re-orientare profesională a populației, corespunzător cerințelor locale ale pieței muncii, trebuie să reprezinte o prioritate.

De asemenea, gradul de industrializare a influențat puternic și rata șomajului, din cauza restructurării, în ultimii ani, a industriei, județele Sălaj și Maramureș înregistrând cele mai ridicate rate ale șomajului – 6,1%, respectiv 4,5%. Șomajul redus din județele vestice (Bihor și Satu Mare – sub 4%) se datorează investițiilor străine mai ridicate, care au atenuat parțial efectele restructurării industriei.

O consecință directă a procesului de restructurare industrială și a creșterii șomajului o reprezintă apariția unui fenomen unic în Europa, constând în migrația populației din zonele urbane în zonele rurale și creșterea ponderii populației rurale în toate județele regiunii. În prezent există 3 județe în care populația este preponderent rurală (Bistrița-Năsăud - 63,8%, Sălaj - 59,2% și Satu Mare – 54,0%).

Un alt efect al restructurării economice și diminuării locurilor de muncă îl constituie și procesul de emigrare a populației - mai ales a celei tinere în rândul căreia se manifestă un adevărat exod. De altfel, numeroase localități din mediul rural (în special Maramureș și Satu-Mare) au o pondere foarte mică a populației tinere, dar prosperă prin construcțiile finanțate din banii trimiși de către aceștia, din străinătate.

Economia regională

Regiunea Nord-Vest participa, în anul 2004, cu o pondere de 12,3 % la formarea PIB-ului național, situându-se, din acest punct de vedere, pe locul trei între cele opt regiuni de dezvoltare ale României (după Regiunile București-Ilfov cu 19,5 % și Sud cu 12,8 %).

Participarea celor trei sectoare ale economiei la formarea PIB-ului regional, indică o pondere de 16,3% a sectorului primar, 35% secundar și 46,7% terțiar, înregistrându-se o creștere a ponderii serviciilor concomitent cu scăderea ponderii agriculturii. Stagnarea relativă a ponderii cu care participă sectorul secundar se datorează faptului că disponibilizările din industrie au fost compensate, parțial, de evoluția construcțiilor – domeniu care a cunoscut o dinamică extraordinară în ultima perioadă.

În interiorul regiunii, se manifestă disparități evidente de dezvoltare măsurate prin gradul de participare al județelor la formarea PIB regional: județului Cluj – 32,3 %, județul Bihor – 24,3 %, județul Maramureș - 14,9 %, județul Satu Mare – 12,1 %, județul Bistrița – Năsăud - 9,1% și județul Sălaj - 7,2%.

În Regiunea Nord-Vest există mari discrepanțe în dezvoltarea economică a celor șase județe: județele din sudul și vestul Regiunii, respectiv Cluj, Bihor și Satu Mare sunt industrializate (industria alimentară, ușoară, lemn, construcții de mașini) și mai stabil dezvoltate economic decât regiunile din centru și est (Bistrița-Năsăud, Maramureș și Sălaj - lemn-mobilă, metale neferoase și auro-argentifere, ușoară), unde evoluția din ultimii ani a dus la pierderea capacității concurențiale a multor ramuri. Conform analizelor economice și sociale efectuate, polii sărăciei se găsesc în județele Maramureș și Bistrița-Năsăud.

Zonele în declin industrial sunt: zona Munților Apuseni și zona montană din nordul regiunii, cuprinzând arii însemnate de pe teritoriul județelor Maramureș, Satu Mare și Bistrița-Năsăud. Acestea dețin totuși resurse importante, dintre care menționăm: minereuri complexe și auro-argentifere (Satu Mare, Maramureș), bauxită (Bihor), sare (Maramureș, Bihor), materiale de construcții (Bihor, Cluj), lemn (Maramureș). Restructurările din domeniul minier au afectat acest sector extractiv și au dus la disponibilizări masive și la declararea zonelor defavorizate Baia-Mare-Borșa-Vișeu. Sectorul industriei neferoase este amenințat în Baia-Mare de rezultatul unui referendum local pentru interzicerea acelor tipuri de activități care poluează orașul. Pentru relansarea zonelor sunt necesare investiții atât în infrastructură cât și în echipamentele de exploatare a resurselor.

Deși silvicultura reprezintă o ramură importantă a regiunii, defrișările insuficient controlate (Bistrița-Năsăud, Maramureș) și lipsa unui program coerent de reîmpăduriri și construcții de

---

drumuri forestiere către interiorul bazinelor, conduc la reducerea continuă a suprafețelor împădurite. Capitalizarea insuficientă, pierderea piețelor externe, neadaptarea la exigențele calitative au determinat ca numeroase fabrici de mobilă să fie închise sau să funcționeze la parametri reduși.

Infrastructura

Transport

Pe ansamblul regiunii, infrastructura de transport, mediu și energetică este mai bine dezvoltată comparativ cu alte regiuni, dar lipsa investițiilor timp de decenii a adus diferitele tipuri de infrastructură într-o situație precară.

Așezată la intersecția axelor de comunicare nord-sud și est-vest, regiunea dispune de o rețea de drumuri destul de densă (34,7 km/100 km²). Corelat cu nivelul general de dezvoltare economică, județele Maramureș (25,0 km/100 km²), Bistrița-Năsăud (28,1 km/100 km²), au cele mai reduse rețele de drumuri publice prin raportare la suprafață.

Utilități publice

La nivelul Regiunii Nord-Vest se remarcă discrepanțe între județe în ceea ce privește situația alimentării cu energie electrică. Mai există încă sate, cătune sau gospodării izolate neelectrificate, concentrate mai ales în zona Munților Apuseni și în zona montană din nord. Grave disfuncționalități în alimentarea cu energie electrică se înregistrează în jud. Maramureș, atât în mediul rural cât și în mediul urban (Sighetu Marmăției, Borșa, Seini, Târgu Lăpuș și Vișeu de Sus), precum și în jud. Bistrița Năsăud și într-o anumită măsură chiar și în județele Satu Mare și Cluj (Satu Mare, Negrești-Oaș, Tășnad, etc.).

Majoritatea județelor regiunilor se confruntă cu probleme de alimentare cu apă potabilă. Rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă este insuficient dezvoltată pentru a corespunde nevoilor populației, atât în mediul rural cât și în mediul urban, iar în Maramureș poluarea straturilor freatice datorată infiltrărilor de reziduuri nemetalifere, periclitează grav sănătatea populației, chiar în arealele cu rețele convenționale sau unde instalațiile de tratare sunt insuficiente sau vechi.

În localitățile rurale din Podișul Transilvaniei resursele de apă sunt reduse și nepotabile din cauza domurilor gazeifere și a zăcămintelor saline. Aceste zone necesită lucrări prioritare de alimentare cu apă în sistem centralizat.

Calitatea mediului din regiune este afectată de impactul negativ al unor activități economice. Principalii poluanți sunt: pulberile sedimentabile în județele Cluj și Sălaj; amoniac în județele Bistrița-Năsăud, Maramureș, Sălaj; dioxid de sulf și cadmiu în județele Cluj și Sălaj; fluor și compuși ai acestuia în județul Satu Mare, pulberi de metale cuprifere și plumb.

La sfârșitul anului 2005 numărul localităților cu instalații de alimentare cu apă potabilă din regiune a fost de 330, lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei fiind de 7.245 km. O problemă majoră a spațiului rural este lipsa rețelei de apă potabilă - dintr-un total de 1.802 de localități, sunt racordate la rețeaua de apă potabilă doar 40%.

Sistemele centralizate de canalizare publică sunt o problemă la nivelul întregii regiuni. Numărul localităților cu instalații de canalizare publică era la sfârșitul anului 2005 de 99 (cu 4 mai multe față de 1995), lungimea totală simplă a rețelei de canalizare avea 2571 km (extinsă cu 621 km. față de 1995).

Cele mai multe stații de epurare orășenești au fost realizate în urmă cu peste 25 de ani; ele se află într-un avansat grad de uzură fizică și morală, având totodată capacitatea de epurare insuficientă pentru apa uzată. Rețeaua de canalizare existentă în spațiul rural reprezintă 4% din total, un procent care plasează regiunea din punct de vedere al calității vieții și accesul populației la infrastructuri edilitare pe ultimele locuri din țară.

Educație

Infrastructura educațională este reprezentată de 819 de școli, 209 licee și 12 școli profesionale și de ucenici, caracterizate de necesitatea accentuării procesului de reconversie și adaptare a acestora la cerințele actuale ale pieței forței de muncă, în condițiile în care existența unei forțe de muncă calificate constituie o condiție de bază pentru atragerea investițiilor și în special a celor străine.

Sănătate

În Regiunea Nord-Vest există 61 de spitale, iar numărul mediu de consultări medicale pe locuitor era în 2004 de 4,8. Cel mai bine situate sunt județele Cluj, Bihor și Maramureș, cu 23, 15 respectiv 9 spitale. Speranța de viață la naștere este de 71 de ani, cea mai frecventă cauză a mortalității fiind bolile sistemului circulator – 773,4 decese la 100.000 de locuitori (2004).

Pentru ca aceste infrastructuri să asigure o asistență medicală performantă este necesară asigurarea acestora cu cadre specializate, dar și întreținerea edilitară și dotarea tehnico-edilitară adecvată a acestora.

Servicii sociale

Trei din cele 6 județe ale regiunii (Bihor, Sălaj și Cluj) nu au instituții de îngrijire la domiciliu. Au fost identificate mai multe clădiri care necesită reabilitare și modernizare pentru diferite tipuri de beneficiari. Copii sunt protejați în instituții de tip familial (63,51%) sau rezidențial (36,49%). La sfârșitul anului 2004, erau 8.298 de copii cu dizabilități, dintre care doar 355 beneficiau de servicii de asistență socială.

Zone problemă

În cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Regiunii Nord-Vest, au fost identificate o serie de zone problemă, caracterizate de condiții economico-sociale precare, dar diferite în funcție de specificul local al fiecărei zone:

- Zona Codrului, situată la interfața județelor Maramureș, Satu Mare și Sălaj, caracterizată prin: număr ridicat de gospodării neelectrificate, dotări sociale precare, economie de subzistență generalizată, capăt de drumuri, ș.a.
- Bazinul carbonifer al Barcăului, incluzând localitățile Ip, Sărmășag, Chieșd sau Popești, unde a avut loc restructurarea profilului economic al așezărilor, datorită închiderii unor mine sau a reducerii activității altora.
- Zona montană a județului Cluj (Măguri-Mărișel, Beliș, Valea Ierii), care se confruntă cu degradarea continuă a infrastructurii tehnice, îmbătrânirea populației, creșterea analfabetismului sau exploatarea haotică a resurselor locale.
- Țara Beiușului (arealul Nucet-Vaşcău-Ștei-Beiuș) afectată de restructurarea industriei degradarea mediului ca urmare a exploatărilor de uraniu de la Băița Bihor.
- Zona Turda - Câmpia Turzii cu disponibilizări masive și probleme de mediu datorită industriei lianților.

Acestor zone, se adaugă alte areale cu probleme asemănătoare, dar care prin valorificarea potențialului local își pot îmbunătăți condițiile economico-sociale și de mediu.

Potențial de dezvoltare

Regiunea Nord-Vest, deține un potențial de dezvoltare variat și diferențiat teritorial. Astfel, de la orașele mari ale regiunii (Cluj-Napoca, Oradea, etc), până la cele mai izolate zone, pot fi identificate resurse locale pe baza cărora să se poată realiza dezvoltarea durabilă a acestora.

Dacă în marile centre urbane există o multitudine de resurse și oportunități de dezvoltare, în zonele izolate, pe lângă efectele negative presupuse de acest statut, există și un aspect pozitiv, reprezentat de conservarea culturii populare și a tradițiilor, care poate fi valorificat turistic.

De altfel, regiunea are un potențial turistic apreciabil: vestigii arheologice, rezervații naturale, lacuri glaciare și de acumulare, numeroase peșteri, stațiuni balneo-climaterice, condiții favorabile practicării turismului montan, de agrement și odihnă. Există, de asemenea, mai multe zone etnofolclorice care au permis dezvoltarea agro-turismului în Maramureș, Cluj și Bihor. Prin apropierea de Europa Centrală, relief de mare originalitate (peșteri, defilee, etc.), climă favorabilă, înălțimi reduse (cca. 1800 m), Munții Apuseni au șansa de a deveni o atracție pentru turismul de drumeție, ai cărui practicanți caută condiții de cazare simple în medii cât mai naturale.

La nivelul anului 2005 valorificarea acestui potențial turistic al regiunii se realiza în principal prin intermediul celor 480 de structuri de primire turistică, însumând 11,3 % din capacitate de cazare la nivel național. Legat de distribuția la nivel regional a capacității de cazare, aceasta se concentrează în județele Bihor, Maramureș și Cluj, care dețin 78,73% din totalul regiunii. Aceste județe dat fiind potențialul turistic pe care îl au concentrează și cea mai mare pondere a cererii înregistrând împreună 80,2% din sosirile totale în regiune, precum și 80,8% din numărul total de înnoptări din regiune.

REGIUNEA NORD-VEST

Indicatori de caracterizare a nivelului de dezvoltare și potențialului economic

- 2005-

INDICATORI	Regiune	Județe ¹						România
		BH	BN	CJ	MM	SM	SJ	
I. Populație, ocupare, șomaj								
I.1 Populația totală (cifre absolute)	2737400	595685	317254	694511	515610	368702	245638	21623849
Populația urbană (%)	53,1	50,4	36,2	67,0	58,8	46,0	40,8	54,9
Populația rurală (%)	46,9	49,6	63,8	33,0	41,2	54,0	59,2	45,1
Sold migrator	-1633	5	-284	282	-620	-877	-139	-7234
I. 2 Ocupare								
Populația activă în total populație (%)	43,3							45,5
Populația ocupată în total populație (%)	41,8	45,7	38,1	44,5	38,8	39,6	39,4	38,8
Populația ocupată pe sectoare economice:								

¹ BH (Bihor), BN (Bistrița-Năsăud), CJ (Cluj), MM (Maramureș), SM (Satu Mare), SJ (Sălaj)

Agricultura (%)	35,0	34,7	39,7	25,7	40,1	41,6	39,1	32,0
Industria (%)	25,05	27,2	23,1	24,5	24,1	25,3	24,6	23,5
Servicii (%)	39,9	38,0	37,2	49,7	35,8	33,1	36,3	44,5
I.3 Șomajul								
Rata șomajului la 31 decembrie 2005 (%)	4,0	2,7	4,3	4,4	4,5	3,4	6,1	5,9
Rata șomajului feminin la 31 decembrie 2005 (%)	3,6	2,1	4,0	4,5	4,0	2,7	5,0	5,2
Ponderele șomerilor neindemnizați în total șomeri înregistrați la 31 decembrie 2005 (%)	57,5	64,0	40,5	61,8	59,3	58,5	51,3	58,9
II. Dezvoltare economică								
II. 1. PIB / locuitor (2004) – euro	2850,7	3180,0	2245,3	3678,5	2249,2	2535,9	2267,8	2932,8
II. 2. Productivitatea muncii (2004) - euro	6239,0							6194,8
II. 3. Investiții străine directe (2005) – mil. euro	1257							21885
II. 4. Infrastructura de afaceri (parcuri industriale)	2	-	-	1	-	-	1	34
II. 5. IMM								
IMM/ 1000 locuitori (Nr.)	22,2							20,3
IMM total (cifră absolută)	60.829							440.714
din care: Industrie prelucrătoare (%)	15,4							13,1
Construcții (%)	8,2							6,9
Servicii (%)	76,0							79,5
Structura IMM după mărime:								
Micro (%)	88,1							88,3
Mici (%)	9,7							9,4
Medii (%)	2,1							2,2
Grad de atractivitate	39,8							
III. Infrastructura								
III. 1 Transport								
Densitatea drumurilor publice (km/100 km ²)	34,7	39,2	28,1	39,5	25,0	36,3	40,9	33,5
Drumuri publice modernizate în totalul drumurilor publice (%)	27,2	22,0	23,3	22,7	34,1	48,6	19,5	26,4
III. 2 Utilități publice								
Localități cu rețea de apă potabilă în total localități (%)	74,32	71,0	54,8	96,3	82,9	65,6	68,8	61,0
Localități cu rețea de canalizare în total localități (%)	5,4	4,8	4,2	7,0	10,6	3,9	1,8	21,8
III. 3 Educație								
Număr școli	1301	341	100	269	289	149	153	11.865
III. 4 Sănătate								
Număr spitale	61	15	3	23	9	5	6	433

III. 5 Servicii sociale								
Număr de instituții furnizoare de servicii sociale	519	15	19	18	24	434	9	13747
III. 6 Turism								
Unități de cazare	480	85	24	181	112	61	17	4226
Capacitate cazare existentă	26.019	10.455	2.660	6.669	2.873	2.304	1.058	282.661
Capacitate cazare în funcțiune - mii	7.104	2577	839	2.032	977	411	268	54.979

Analiza SWOT - Regiunea Nord-Vest

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Buna accesibilitate pe calea aerului (aeroporturile din Cluj-Napoca, Oradea, Satu Mare); densitate mare a rețelei rutiere și feroviare (peste media națională)	Lipsa investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii aferente drumurilor, căilor ferate și aeroporturilor în regiune
Investiții importante în infrastructura de afaceri și formarea de clustere ale întreprinderilor cu mărci și tradiție în construcția de mașini și echipamente, mobilă și textilă	Număr redus de firme în regiune care au certificări în domeniul managementului calității și al mediului (ISO 9001; ISO 14001);
Resurse de subsol (minereuri complexe, bauxită, gaz metan)	Nivel redus de productivitate, în special în industrie
Ponderele sectorului IT în crearea valorii adăugate brute este în creștere; sectorul IT&C în expansiune datorită firmelor private	Investiții scăzute în cercetare-dezvoltare; participare scăzută a firmelor la societatea informațională
Capacitate antreprenorială în creștere	Foarte puține servicii și produse cu valoare adăugată ridicată
Disponibilitatea serviciilor de baza în zonele urbane	Capacitate insuficientă și degradarea sistemului de canalizare și epurare a apei
Centre urbane de tradiție cu relații transfrontaliere bine structurate (Satu Mare, Oradea, Carei, Sighetu Marmăției, Salonta, Baia Mare)	Numeroase centre urbane afectate de serioase probleme sociale (grad mare de sărăcie) și degradare fizică a infrastructurii
Resurse turistice naturale și antropice de mare valoare la nivel național și internațional, valorificate printr-un număr ridicat de structuri turistice	Slaba diversificare a infrastructurii de cazare pentru turismul rural și cel practicat de tineri; nivel scăzut de specializare a forței de muncă din turism, lipsa de produse turistice și a suportului pentru dezvoltarea de mărci locale/regionale
Prezența unui centru universitar cu veche tradiție (Cluj-Napoca), a altor două centre universitare în plină dezvoltare în ultimii 15 ani (Oradea, Baia Mare) și a altor poli cu potențial de dezvoltare a mediului universitar (Satu Mare)	Infrastructura pentru cercetare este insuficient dezvoltată
Infrastructură de învățământ completă și echilibrat repartizată în teritoriu	Grad ridicat de rigiditate/lipsa de flexibilitate a sistemului de învățământ (nu oferă instrumente pentru învățare continuă)
Tradiție în domeniul serviciilor de sănătate performante (centrul universitar Cluj-Napoca, cu tradiție în învățământul sanitar superior)	Numărul scăzut al personalului medico-sanitar, în special în mediul rural, precum și starea edilitară neadecvată și dotarea tehnico-materială insuficientă a unităților medicale
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Folosirea fondurilor europene pentru construcția/reabilitarea infrastructurii de acces (rutier, feroviar, aerian)	Deși regiunea este traversată de 7 drumuri europene, există riscul ca teritoriul regional să fie ocolit de către coridoarele europene majore (TEN - rutiere, dar și feroviare)
Existența multor nișe de piață pentru produse industriale, servicii și mobilă	Transferarea capacităților de producție ale firmelor străine spre Moldova și Ucraina, odată cu creșterea costurilor salariale ca urmare a integrării în UE

Reorientarea băncilor în vederea sprijinirii, înființării și dezvoltării sectorului IMM prin diversificarea serviciilor	Integrarea UE va prinde nepregătite majoritatea IMM-urilor în raport cu problemele de mediu, calitate, comunicare, practici manageriale
Posibilitatea accesării fondurilor europene post-aderare destinate coeziunii economice și sociale a UE	Competitivitate scăzută a întreprinderilor din regiune pe piața UE
Accentul pus în UE pe dezvoltarea regiunilor transfrontaliere; intensificarea relațiilor economico-sociale cu Ungaria și Ucraina	Nivel înalt de emigrare, în special a forței de muncă înalt calificate
Interes internațional sporit în turismul din parcuri naturale și turismul cultural	Neglijarea patrimoniului cultural
Interes pentru dezvoltarea zonelor metropolitane	Slaba calitate a utilităților publice reduce atractivitatea regiunii
Creșterea investițiilor publice și private în educație	Desființarea școlilor din satele mici, cu puțini elevi, favorizează apariția analfabetismului